

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Praxis Beneficiorvm D. Petri Rebvffi Montispessvlani
Ivrvim Doct. Ac Comitiss, Ivrisqve Pontificii Ordinarii
Professoris Paris. & ibidem in supremo Senatu Causarum
Patroni**

Rebuffi, Pierre

Coloniae, 1610

De dispensatione ratione ætatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63686)

Bulla dispensationis super defectu ætatis, & ad plura beneficia cum suis clausulis declarationis.

Ilius, &c. Dilecto filio Ioa-
chimo Gelay de nobili genere pro-
creato ex utroque parente, salutē.
Superius in bulla nouæ prouisionis multa
scripsi, quæ hic non repetentur: sed tan-
tum ea quæ fuerunt ibi omiſſa nunc sup-
plebuntur.

2 Nobilitas generis, ac vitæ &
morum honestas, &c. Iſta Papam in-
ducunt ad dispensandam cum aliquo: ne-
pe licet gl. in *extrauag. Execrabilis. l. non. 22.*
dicat nobilitatem generis comparari no-
bilitati ſtercoris: tamen in plerisque vide-
mus his nobilibus deferri, maxime circa
dispensationes, vt in *ca. de multa, de præben.*

3 Et quâuis ille textus loquatur de sub-
limibus, & sic de magnis nobilibus & ex-
cellis personis: vt docet *Car. in d. ca. de multa,*
& scripsi in *§. 1. de nominat. Reg.* tamen com-
munis vsus intelligit paſſim de nobilibus,
vt cum illis ad duo beneficia poſſit dispen-
ſari: & hoc iure vtimur.

4 Siue nobilis ſit ex utroque parente. *ca. venerabilis, de præben.* ſiue ex patre tantum,
cum nobilis dicatur. *l. partum. vbi gloſſ. C. de rei ven. §. 1. de inge. in inf.* Tamen nobilitas v-
triusque magis inducit ad dispensandum,
cum duplex funiculus fortior vno ſit. *cap. vno, de treug. auih.* Itaque *C. communi de ſuc- ceſſion.* Et multa conceduntur his priuile-
gia, maxime quo ad tempus ſtudij: vt eſt in
§. cum vero, de coll. in concor. vbi ſcripsi: vnde
ſolet hodie Papa cum his nobilibus ad
duo dispensare: vide quæ ſcribit Bonus de
Curtili in *tract. ſuo nobilitat. & do. And. Tira- quel. in eo tract. vbi multa ſuper hac nobilitatis
in materia more ſuo congeſſit.*

Vt te ſpecialibus fauoribus &
gratiis proſequamur. Hæc clauſula
eſt ſolita apponi in dispensationibus, &
gratioſo fauore proſequi, quod eſt infra &
non in beneficiorum impetrationibus: nã

gratiam impartitur Papa, & fauorem illi, proſequa-
cum quo dispensare dignatur: vt dicitur *rex. mur. reſpe-*
in c. ſ. de ſchiſma. & Fel. in c. aſi clericis. §. ſi. col. cit. ad di-
ante penul. de iudic. Ideo dicitur eum fauore *ſpenſatio-*
proſequi, potiùs quàm iure, vel benigno *nes.*

hinc eſt quod nos te volentes proſequi fa-
uore gratioſo intuitu meritorum tuorum,
Te inquam, qui (vt aſſeris) de nobili gene-
re procreatus exiſtis, & in quintodecimo,
ſeu circa, tuæ ætatis anno eſt conſtitutus.
Sic debet hæc clauſula ordinari, & intelli-
gi, cum verba aliàs cõfuſa videantur. [No-
tandum eſt, quod quando Papa diſpenſat
cum aliquo, vel in literis expectatiuis ſcri-
bit, quod talis natus eſt de genere comitū,
vel regum, debet intelligi ex linea pater-
na, non materna, quia ſtrictè debet intelli-
gi in hæc dispensationis materia *c. 1. de filiis
preſbyt. in 6. & dictio, de, ſignificat cauſam
proximam, vt docet Bart. in l. 1. §. ex incendio.
ff. de incend. & Bal. in l. ex arrali. C. de actio.
empt. Iacob. hoc expreſſe aſſeruit in l. 1. ff. de pro-
ba. ſed contrarium tenui in l. ſigni. ff. de verb.
ſig. & reſpondi iuribus adductis in contra-
rium.*

De dispensatione ratione ætatis.

Sciendum eſt circa minorem multipli-
citer dispensari. Primò minor ante ſe-
ptem annos tonſuram accipere non
potest, & ſic nec beneficia habere. *cap. ſi. de
temp. ord. in an. in 6. c. cum adeo, de reſcript. & ſi
opus eſt dispensatione: & in hoc valde la-
xandè ſunt iuris habenæ: nam hoc eſt con-
tra ius diuinum, & quodammodo contra
ius naturale, vt qui loqui neſcit, alios do-
ceat, & regat. *c. indecorum, de etate & quali-
tate, & ſcribitur Eccleſ. 30. cap. Væ tibi terra,
cuius Rex eſt puer. dicitur etiam diſpen-
ſanti væ qui cum iſtis diſpenſas, & qui da-
tus eſt in ruinam, & in deſtructione mul-
torum. vide Paris. conſi. 97. ſatis in 4. vol.**

2 Item minor ante decem annos eſt in-
habilis, vt ſit canonicus in eccleſiis colle-
giatis, & in cathedralibus, vel Metropoli-
tanis ante quatuordecim annos: vt in *regu. cum mi-
Cancel. 17. & doct. in ca. Super mordinata, per il-
lignitium, de præben. quamobrem his ca-*

Nobilitas
generis in-
ducit ad
dispensan-
dam.

Clauſula
fauoribus
ſpecialibus

sibus requiritur Papæ dispensatio.

Minor sine dispensatione prioratus conuentuales habere non potest, nec dignitates.
 3 Prioratus verò conuentuales, si cura regatur per priorem, minor 25. annorum obtinere non potest: si verò cura per alium administratur, tunc sufficient 20. anni completi. *Elementina nem agro, §. ceterum. de statu monach.* Ideo si quis antea velit obtinere prædicta semper necessaria erit dispensatio.

4 Dignitates verò, aut beneficia curata ante annum 25. minor obtinere non potest sine dispensatione, *c. cum in cunctis, §. inferiora de elect.* & in qua ætate possit minor obtinere beneficia, dignitates, & quælibet officia scripsi in tractatu, de pacific. possessor. in 4. limita.

Ad plura beneficia cum minore dispensatur.
 5 Item & quod grauius est, dispensatur interdum cum minore ad plura beneficia, licet sit duplex incompatibilitas, ætatis videlicet, & beneficiorum. *cap. quia intantum, de prebend. c. super eo. de rescript. in 6. superius scripsi in dispensatione super pluralitate, & inferiorius adhuc prosequar.*

Minori dispensato potest ordinarius conferre.
 6 Et post dispensationem à minore obtentam poterit Episcopus Abbas, seu aliàs etiam inferior huic sic ad plura dispensato conferre: nam est habilis factus à Papa, qui & ius condidit, & est supra ius. *c. propositum. de concess. preb. maiorem enim retinuit sibi potestatem, quam iuri dederit. ca. dudum. de preb. in 6. consultu. Anchar. consil. 404. tria dicitur, & superius dixi cum de effectu dispensationis loqueremur.*

Ad regulare beneficium cum minore aliquando dispensatur.
 7 Quandoque dispensatur cum minore seculari ad regulare beneficium obtinendum, vel econtra: quia de iure secularis non potest obtinere regulare, nec secularis regularis. *cap. causam. & ca. officij. de elect. ca. nullus, ubi cum in 6. cap. 1. & per totum. de capel. monach.*

Ordines vniuersales minus minor potest dispensari.
 8 Interdum dispensatur etiam cum minore vt maturius quam de iure liceat, ordines recipere possit: nempe de iure in 18. anno subdiaconatum, in vigesimo diaconatum, in vigesimo quinto lux ætatis anno presbyteratam suscipere permissit. *cl. si. de ætate & qualis.* quo si citius velit assequi, non nisi cum dispensatione licebit.

9 Aliquando iunguntur simul omnes i-

stæ dispensationes, & eodem tenore cõceduntur: & tunc plenè cum minore dispensatur, vt inferius patebit abundantiùs.

10 Aduertendù est, quod per regul. cancell. Innocentij, quæ est cum super defectu ætatis conceditur dispensatio, de duobus solum annis dari potest, & sic in 23. anno poterit dispensari, vt minor curatum obtinere possit: & hodie illa regula seruatur in legationibus sed coram Papa si constitutus in 18. anno impetret beneficium exprimendo ætatem: & Papa respondeat in signatura, fiat, & cum derogatione regulæ: tunc dispensatus censetur dispensatus etiam si sit minor 15. annis, & hoc ratione derogationis regulæ.

11 Planè si quis in supplicatione dicat se esse in anno 23. constitutum, & antequam expediat bullas sit ætatis 25. annorum, potest omitti defectus ætatis in bulla postquam est legitima ætatis: sed antequam ei bullæ expediantur, solet enim notificari, & ab eo requiri, an velit eam sic expediri, & quod non petet impofterum bullæ correctionem, nec ei corrigetur: sed si postea de defectu ætatis apparet, erit imputandum sibi, cum hanc correctionem petet.

12 Et si fuerint huiusmodi bullæ sic expeditæ sine mentione ætatis, pars aduersa non poterit opponere ex eo malè expeditas, & non secundum supplicationem, quia non sunt expeditæ contra supplicationem: ideo non sunt falsæ bullæ: nã hoc erat introductum in fauorem impetrantis, vt ætatem exprimeret possit, cui fauori pars, cum sit legitima ætatis, renunciare non potest. *c. si diligenti. de for. compet.*

13 Veruntamè licebit parti probare impetrantem non esse legitime ætatis, & sic bullam esse subreptitiam, per c. si eo tempore. de rescript. in 6.

14 Idem dixi de eo qui in signatura dicebat se pati defectum natalium cum soluto & soluta, demum pater contraxerit matrimonium cum illa, filius in bulla poterit omittere defectum natalium, cum nullum hodie patiat, eo quod tanta est vis matrimonij, vt legitimare possit etiam iam natos. *l. nana. qui filij sim legit.*

Vt asse-

Probare impetrans an debeat.

Vt asseris. Credit isti imperanti Pa- pa: si tamen dubitetur de eo quod asserit i- pte impetrans, hoc probare debet: nisi pars aduersa diceret eum alterius etatis esse: tunc enim teneretur allegans probare, per l. actor. C. de prob. Secus si dicatur, vt asseri- tur, vel vt accepimus: nam impetrans hoc casu probare non tenebitur, sed oppones, auhent. si quando. C. de consti. pecu. Rota de- cis. 74. nota quod vbi dicitur. [Sub titu. de rescript. decif. 60.] Nota quod si ponatur in antiq. [Sub titu. de rescript. decif. 77.] Cassador. decif. vl. de iure patronat. Et obreptionem dispen- sationis quis debeat probare, vide per Calder. conf. 4. de probatio. & conf. 8. de rescri- ptis.]

Vt asseris vel vt asse- ritur seu vt accipi- mus diffe- rent.

Et vix in forensi iudicio reciperetur hęc differentia: quia partis est probare, si allegat non verum esse, quod est in bulla expressa. vide supra que scripsi in bulla nona promissa. & ista verba sic adinuicem distin- gui posse videntur, vt si impetrans est sup- plicans, dicatur in literis, vt asseris. ca. 1. & 3. de offic. dele. Si duo supplicent, vt asseritur. vel vt asserunt c. ad hęc. de reser. Si vero alius pro alio supplicat, dicitur vt accepimus, aut quando Papa facit hoc motu proprio. c. cum clerici. & seq. de pact. cap. ex literis, de pi- gnor. Hiero. Paul. in sua praxi. curie Roman. in notab. super vacan. non reserua. res. item nota quod vt asserit scripsi in forma manda. in glo. o- mnia & singula in fin.

Circa quid d. tenet.

1 Seu circa. Quid denotet ista dictio, certę multi multa super hoc dixerunt. E- go putarem pro materia hanc dictionem accipiendam, vt abunde scripsi in l. cetero- rum. ff. de verb. signific. gloss. tamen in ca. atte- stationes de spons. impu. pro qua facit text. in l. non cautum. ff. de excus. tut. declarat istam dictionem vltra sex menses non protendi, sicut dictio prope.

2 Tamen relinquatur arbitrio iudicis. gl. in ca. 1. in fi. de offic. ordinar. in 6. sicut dicitur de paucis diebus in cap. statumus. §. super. de rescript. ibidem.

3 Sed iudex non debet extendere vltra sex menses: vnde si agens annum decimū septimum, & duos menses impetret bene-

ficiū, & dicat se constitutum in decimo- octavo suę etatis anno, seu circa, non va- lebit impetratio: quia, circa, denotat mo- dicum tempus, paulo plus, vel paulo mi- nus, sed non vltra sex menses vt docet Alex. conf. 88. quoniam. nu. 15. in 5. volumi.

4 Ideo potest intelligi seu circa, videli- cet de duobus, tribus, quatuor quinque- ue, aut ad summum de sex mensibus, per predicta facit l. hęc ad dictio. ff. de verb. signif.

5 Vnde hęc dictio Circa, annullat actū, Tempus quando tempus debet esse completum: studij non vt pote nominatus debet annis quinque completis studuisse ante nominationem, quo est flu- si dicat se studuisse quinque annis, seu cir- diuus: ca, non valebit talis attestatio studij, quia annorum incerta: vt scripsi in tract. nomina. que. n. in fi. vel circa. nam dictio circa, tempus incertum deno- tat, vt docet Guido Pape dec. Delphi. que est. 290. libello. ac Alex. conf. 29. nu. 2. in 7. vol. & conf. 82. in fi. ibid.

6 Item in tempore ad prescribendum Prescri- requisito, si quis deponat alterum posse- ptio nō pro- ditte decem annis, seu circa inter presen- batur per- tes, aut viginti, seu circa inter absentes, tēpus decē non est probata prescriptio: vt docet Guido annorū vel Pape singul. 436. de dictione circa, & vide in ca. circa. vt circa, de elect. lib. 6. §. in d. ca. a. de offic. ordan. in 6.

Ac in vniuersitate Parisien. a- Favor stu- ctu studens existis. Ecce aliud quod diij inducit inducit Papam ad dispensandum fauore ad dispen- studij. ca. cum ex eo. de elect. lib. 6. quia annulla- sandum. & preclara introducta sunt fauore studij: & centum septuaginta priuilegia cumu- laui in tract. de scholasticor. priuileg. ibi liceo videri.

Episcopus etiā fauore studij potest cū scholastico dispensare de non residendo. c. relatum. de cleric. non resid. nec tenetur præ- factus scholasticus quocquam soluere pro literis facultatis non residendi: vt ibidem scripsi, priuileg. 30. quia hoc ei ipso iure pri- uilegium indulgetur, vt ibidem.

Item de non promouendo per septen- nium dispensat Episcopus fauore studij. cap. cum ex eo: de elect. in 6. dummodo scho- lasticus intra annum ad subdiaconatum

saltem promoveatur, ne postea retrocedat, cum fructus beneficii comederit. *vt ibi scribitur: quod limitauit in scholasticis. prout leg. 36.*

Papa etiam dispensat, vt scholasticus non teneatur ad aliquem ex ordinibus sacerdotis promoueri intra certum tempus, vt sibi placeat limitandum, sed legatus secundum tenorem suæ potestatis, videlicet ad septennium, dummodo intra duos annos ad subdiaconatum promoueatur, vel alias prout est sibi commissum & à Papa concessum.

*Quatuor
quæ asserit
impetrans
probare te-
netur.*

Necnon parrochiale. Quatuor hic impetrans asserit. primo se de nobilitate genere procreatum: hoc probandum ei incumbit, secundum *Barro. & alios in l. x. c. de prob. Asserit quoque se minorem, & in rub. C. si minor se maiorem dixerit, sit contrarium, quia minor ibi dicit se maiorem, vt alius contrahat secum: hoc quoque probandum est, vt per *Barro. & alios in l. de ætate. ff. de minor. & in l. de tutela. C. de in iudic. restit. scripsi in tractat. de restitucio. articulo. v. gloss. 3. in 2. tomo commenta. in constitucio. regis.* Tertio asserit se actu studentem: quod etiam est probandum, scilicet per matriculam, per attestaciones, literas temporis studij, vel per testes. *S. teneatur de colla. Concordia. gloss. & doct. in prox. 6. libri. necnon & ecclesiam commendatam sibi ab Apostolica sede asserit, quod iuris Apostolicis probari conuenit.**

*Mereri di-
citur qui
non dene-
retur.*

Meritorum tuorum. Etiam si non alias mereatur, dummodo non sit indignus, sufficit: nam hæc clausula, si indignus sit, intelligitur, & sufficit dum non est indignus. *Item quidam de leg. 2. c. 1. de offi. deleg. dixi superius in signaturæ gratia.*

*Dispensa-
tio ad peti-
tionem nõ
motu pro-
prio conce-
ditur.*

**Tuis in hac parte supplicatio-
nibus inclinati.** Et sic dispensaciones ad partium petitiones debent concedi, nõ autem motu proprio: quia laxari ius non debet, nec solui, nisi parte postulante: nec dandum est hoc iudicium, nisi postulatum fuerit. *l. 4. §. hoc autem iudicium. ff. de damno infecto. & inuito non solet conferri beneficium, per reg. in iudic. ff. de reg. iuris.* ideo pe-

tenda sunt dispensaciones: & ex causa concedenda, non alias.

Tecum vt ex nunc, & c. videlicet dispensamus tecum vt ex nunc, id est, in decimo quinto tuæ ætatis anno possis obtinere parrochiale ecclesiam tibi commendatam: ex nunc, id est, tempore huius gratiæ tibi factæ, significat enim tempus præsens. *l. Gallus. §. nunc de lege. ff. de lib. & posthu. vbi doct. sed Iuriconsult. vtuntur dictione nunc, tunc in l. lecta. ff. si cert. per. vt fufius dico in iud. de verb. signific. [l. mulieris §. de iure.]*

Secundo si eam dimiseris, quod *extunc*, etiam aliud beneficium obtinere possis loco dimissi, id est loco huius parrochialis ecclesiæ demissæ: quia Papa non vult istum impetrantem esse absq; beneficio aliquo, & intellige vnum scilicet simile, vel dissimile: vt inferius exprimitur.

Tertio cum peruenieris ad vigesimum annum, & c. vt cum isto aliud recipere possis, peruenire quis dicitur ad annum, quæ attigit. *c. cum in cunctis. §. inferiora de elect. scripsi in l. peruenisse. ff. de verb. signific.*

Quarto dicit tuæ ætatis annum vigesimum, ad excludendum annum vigesimum currentem, in quo videretur forsitan completa dispensatio, nempe si minor in anno corrente 1518. impetraret dispensationem post biennium ad vigesimum annum perueniret currentem, sed non ad vigesimum annum suæ ætatis: ideo declaratur, vt cum peruenieris ad annum vigesimum suæ ætatis, & non anni currentis, *Clementina fin. de ætate.*

Quinto vult, vt cum iste peruenierit ad vigesimum annum, possit cum illo beneficio aliud habere: & sic dispensatur secum ad duo, quando erit ætatis viginti annorum, non antea: & si antea acceperit secundum, vacabit primum, per *cap. de multa. de præben. nam cum antea non sit dispensatus, vt debet iure communi.*

Sexto quod sine illis, id est si illa duo tempore viginti annorum non habeat, quod possit recipere & retinere quæcumq; duo alia curata, seu alias inuicem incompatibilia, secularia: ideo dicit incompatibilia, nam in aliis

in alijs compatibilibus quid opus est dispensatione: cum de iure teneri possunt. c. 1. de consuet. lib. 6.

Minor dispensatus
ni curati
teneatur in
in secunda
dispensatio
ne ad
duo de pri
ma ex pri
menda.

Addendum est, quod si cum minore fuerit dispensatum, ut beneficium curatum non obtineat aetate defectu recipere, ac retinere possit: si postea detur dispensatio ad duo curata, debet narrari prima dispensatio dispositiue, non conditionaliter, videlicet per forsan, &c. & postea peti debet secum dispensari, ut quaeunque alia duo, &c. alioqui secunda dispensatio non valebit: vt not. in c. 2. de filiis presb. in 6.

Incompatibilia
multis mo
dis dican
tur: primo
per affectu
monen.

1 Incompatibilia. Sciendum est incompatibilia variis modis dici, primo quando per affectionem vnius alterum vacat, ut sunt dignitates. c. quia nonnulli. de cler. non residen. idem in personatibus & officijs. cap. de multa. de preben. & vnum abbatem duobus monasterijs praesidere interdiximus: dicitur in c. vnum. 21. q. 1. c. fin. 20. q. 1. r. l.

Parrochia
les ecclesie
incompati
biles.

2 Item parrochiales ecclesiae, & curata beneficia, sic incompatibilia dicuntur. cap. quia in tantum. de praeb. ca. gratia. de reser. in 6. c. de. gratia. illo. tit.

Vicaria
perpetuae
due obit
neri non
possunt.

3 Adhaec vicariae perpetuae non se inuicem compatiuntur, ut vnus duas habeat, clem. in vna. de offi. vicar.

Simplicia
sub eodem
tecto in
comparti
bilia.

4 Praeterea duo simplicia sub eodem tecto conformia dicuntur incompatibilia. c. literas. de consuet. presb. gloss. & doct. in d. clem. gratia, secus si sint distorta, ideo potest quis in eadem ecclesia canonicatum simul & dignitatem obtinere. c. 1. de consuet. libr. 6. Barba. in d. clem. gratia. col. 17. de reser. ip. & non solet dispensare Papa ad duo curata sub eodem tecto, nec ad duas dignitates, vel canonicatus: vt statuit Alexand. 6. de signa. gratia.

5 Insuper si beneficium simplex requirat continuam residentiam ex statuto, vel fundatione ecclesiae, dicitur cum alio incompatible: quia non potest aliquis in vtroque residere, nec per se seruire. cap. non potest. de praeb. in 6. gloss. & doct. in d. clem. gratia. Innoc. & alii in cap. fin. de cler. non residen. vt sunt praebendae Theologicae: de

quibus scripsi in §. 1. de collat. in Concord. alioqui duo simplicia sine dispensatione obtineri possunt: & residentia a iure debita tollitur per contrariam consuetudinem, de qua scripsi in §. 1. in gloss. residentia. de coll. in Concord.

6 Etiam incompatibilis dicitur capellania, nec aliud simplex beneficium: si statuto cautam sit, vt illam, vel illud habens aliud obtinere non possit: vt cautum est de locis Collegialibus Magalona. gloss. & doct. biles. in d. c. gratia. & Barb. in d. clem. gratia, in verb. beneficium. Card. conf. 3. in fi.

7 Incompatibile quoque est regulare Regulari viro seculari, & e contrario. c. nullus. de elec. seculari in 6. c. eion singula, de praeb. ibidem. Staphil. in compati in tractat. de literis gratia, titul. & qual. & biles & e statu benef. fol. 7. vbi dicit secundo modo illa incompatibilia dici quae licite, & absque peccato sine dispensatione teneri non possunt: & hoc modo plura dicuntur incompatibilia, si alterum per se sufficiat. est incompatibile. cap. in 44. dist. vbi dicitur, O sacerdos de altari viuere, non vero luxuriari permittitur. cap. cum secundum, de praeb. & dicit Innoc. & Panorm. in ca. cum iam dudum, illo. titul. peccare eum qui plura tenet beneficia, etiam simplicia, si vnum per se sufficit ad vitam, sed deuoratores beneficiorum, sicut lucifer, nunquam satiantur: nec vnum beneficium mille millium librarum eis esset sufficiens, & voluissent ipsi sine fine viuere, vt possent sine fine pauperum cibos de g. utire. cap. voluissent. de praeb. dist.

8 De ista tamen incompatibilitate non loquitur hic Papa, dum dicit curata, seu alias inuicem incompatibilia. Inuicem incompatibilia sunt dignitates, personatus, & aliae dixi supra, siue quis duas possideat dignitates, siue dignitatem cum curato, vel alias multum: & sic intelligenda est haec clausula, potest tamen quis habere canonicatum & curatum, quia non sunt inuicem incompatibilia. gl. & doct. in d. cap. Rectoria gratia. Nicol. Milini in verb. beneficium. q. 51. & vicaria

9 Item incompatibilia sunt rectoria & vicaria, ideo penes vnum esse non possunt, compati sicut proprietates & usufructus. l. vi. fruct. ff. bilia.

si vs. isruel. petat. Egid. Bellame. decis. 172. monasterium.

Incompa- 10 Insuper alia quidam appellant in-
tibilibs he- compatibilia, ut ratione clamoris & mur-
reus cu muris, ut duæ mulieres in vno domo. Alia
orthodoxo. ratione inimicitia & odii ut hæreticus
cum orthodoxo, Iudeus cum Christiano.
c. quanto. §. seq. de diuor. Alia sunt incompati-
bilia timore criminis committendi, ut
iuuenis luxuriosus cum pulchra puella. l.
si verb. §. si adolefcens. ff. mand. l. non aliter. de
usu & habit. l. si qui a adulterii. C. ad legem. Iul.
de adult. Bald. in Luc. que. C. de prob. gl. in c. absit.
n. que. st. 7.

Omnia be- 11 Alia sunt incompatibilia ratione ma-
nefcia cõ- lignitatis, ut duo tyranni saturnales: verù
patibilia qui a parum hæc ad rem faciunt, missa fa-
presumû- ciamus. Si quis alia alleget esse beneficia
tur. incompatibilia, hoc probare debet: regu-
lariter omnia præsumuntur incompati-
bilia pro qualitate personæ: ut consulu-
it Card. conf. 3. circa. vide Pan. & alios. in ca. du-
dum. 2. de elect. §. in c. cum iam dudum. de pre-
bend. quia fundata sunt, ut viri idonei ea
obtineant: ut superius in 1. parte scripsi.

12 Septimò vult Papa, quod si vnum se-
culare quis dimittat, vel vtrunq; possit regu-
lare aliud cum cura, vel sine cura obti-
nere: & sic prodest hæc dispensatio, ut hic
secularis censeatur ad regularia dispen-
satus, & ad curata & non curata, & regula-
ria S. Augustini, aut alterius ordinis, &c.

Super dua- 13 Beneficia autem ecclesiastica
bus parro- secularia, &c. Nunc declaratur super
chialibus quib. beneficiis secularibus ecclesiasticis
quâdo di- dispensetur. Primò super duabus parro-
spensetur. chialibus: disputati in forma mand. in verb.
cum cura, in Concord. an sub nomine curati
beneficii veniat parrochialis, & conclusi
non venire per gl. in cl. vna. de offi. vicar. ideo
hic exprimitur. [Sed si quis fuerit dispen-
satus ad parrochiam, an possit obtinere
parrochiam, cui erat annexa altera par-
rochialis, vide per text. & ibi doc. in cl. vlt. de
prob.]

14 Nec solet hodie facile dispensari ad
parrochiales duas ecclesias, nisi sint conti-
guæ, vel modici valoris, & pro graduatis,

aut nobilibus: ut est in reg. can. 52. gl. & doct.
in c. dudum. 2. de ele. & bonum esset quod cù
vno dispensaretur, ut in eodem episcopa-
ta haberet illa duo, & non in diuersis, ut
melius illis seruire possit, & ne vagationis
materia detur.

Vel eorum perpetua vicaria. Vicaria
Etiam perpetua vicaria inuicem incom- tempora
patibiles existunt: quia cura exercitium & propo
est penes talem vicariũ, vnde per adeptio-
nem secundæ vacat prima, vel dignitas,
aut aliud incompatible beneficium. c. si de
offi. vicar. cle. vna. illo. tit. & sic non habebit
locum in vicaria temporali, cum iste text.
exprimat perpetuam, quia hæc tempora-
lis in titulum non datur: & qui seruit alic-
no nomine, curam non habet, secus in vi-
cario perpetuo. gl. in extrau. Eccrabilis. loa.
22. in verb. temporales vicarios. c. peruenit. de ap-
pel. c. cum ex eo, de elect. in 6.

Verum non est prætermittendum, du-
plicem esse vicariã, hanc quã diximus per-
petuam: vna quippe est, quæ curã obtinet
animarũ actu. d. cle. vna. de offi. vicar. & de hac
intelligendus hic locus, quæ solet in referi-
pto Papæ vocari perpetua vicaria.

Altera est vicaria perpetua, quam vide-
mus in ecclesia Cathedrali, & Metropoli-
tana, vel collegiata, & illa semper in lite-
ris Papæ, ex stylo Curia Rom. vocari so-
let simpliciter vicaria talis ecclesie Paris.
vel cathedralis, aut collegiata quæ non est
incompatibilis cum curã, dignitate, vel al-
io beneficio supra nominato, nisi speciali-
ter ex fundatione vel statuto continuare
quiretetur residentia: ut dictum fuit.

Aut dignitates, personatus, ad-
ministrations, vel officia, &c.
Ista sunt incompatibilia, ut superius dictum
fuit: in quib. potest episcopus dispensare cù
his, qui cõpleuerint annum 20. si canonicũ
aliud non obstat, ut dignitatem, vel per-
sonatum non curatos vnum tãtum habe-
re possint. c. vnd. de etat. lib. 6. quod non vidi
seruari. Tamen per hæc verba dignitates,
non censetur dispensatus ad dignitatem
curatam, cum hic non exprimitur. clem. ne
in agro. §. ceterum. de statu Monach. ideo ne-
cessarium

essarium est addere bullas, dignitates etiam curatas, aliis non comprehenduntur, per eum illis de preben. & nisi in dispensatione diceretur ad dignitates, non censetur ad eas dispensatus, etiam si exprimeretur ad omnia beneficia. vt docet Spec. in eod. tit. l. §. postremo. vers. quid si dispensatum: & hoc ratione odii, vt dictum fuit superius.

resultaret inanis prouisio. Imol. in cap. fin. colum. 2. de preben. sed dispensatio ad omnia & quaecunque beneficia, non comprehendit dignitates, si non sunt expressa in dispensatione quod est notandum.

Addendum est, quod si quis dispensatus sit ad duo beneficia curata, vel alias in parrochiali ecclesia vnum, & sine illa quacunque duo, &c. tamen in corpore signaturae, & in petitione partis nulla fiat mentio de dignitatibus, & personatibus, An in bulla debeat, aut possit exprimi clausula, etiam si dignitates: Resp. non: quia regulariter plus non concedit Papa, quam pars requisierit, & pars non petit, ideo non dabitur: sed huiusmodi dispensatio in bulla erit simplex ad curata, nulla facta mentione dignitatis: vnde caurus esse debet impetrans, vt in supplicatione petat se cum dispensari ad dignitates, etiam curatas, etiam in cathedralibus, & Metropolitanis: vt videmus hic expressum: & docet Regid. dec. vlt. nam partis esse debet, vt multa petat, Papa vero officium, vt concedat, quae iure & iuste praestari debent.

Insper nullus circa Papam potest dispensare super pluralitate praebendarum, si sit in vna ecclesia, siue in pluribus. c. sanctorum vbi Domin. 70. dist. qui allegat Innoc. in uersis ecclesiis si simul teneantur.

Quod est verum, si ex statuto, vel consuetudine continuam exigerent residentiam, alioqui teneri possunt absque dispensatione in diuersis ecclesiis: vt scribit Innoc. & alii in super moramatus de preb. & ista opinio de consuetudine inualuit, dummodo quis habendo plures canonicatus & praebendas, non propriam attendat voluntatem, sed Dei, & non proprium honorem, sed onus: hic proculdubio sine dispensatione plures accipiet praebendas. arg. cap. in scripturis, c. qui episcopatum. 8. q. 1. Immo in e. cum iam dudum. col. 2. de preb. & cum istam consuetudinem Papa sciat & tolleret, videtur excusare: vt scribit Spec. in tit. de dispens. §. dicendum, vers. simplex beneficium.

Et quauis Episcopus de iure non possit dispensare

Facilior dispensatio in ruralibus quam in beneficiis ciuitatum.

Si tamen esset decanatus ruralis, sufficit exprimere decanatum, licet non exprimat, qui ruralis est: quia Papa facilius concedit ruralia beneficia, quam ciuitatis. §. statuimus. 2. de colla. in Concor. doct. in dem. & si principalis de reser. non nocebit tamen hoc exprimere.

In cathedralibus, &c. Ideo exprimit, quia dispensatus ad dignitates non censetur dispensatus, vt eas obtinere possit, vel Canonicatus in ecclesia Cathedrali. cap. quamuis. de preben. in 6. Felin. in cap. postulat. in secunda conclus. de reser. propter praerogatiuam & honorem illius ecclesiae: quod limitat Ioan. And. in addit. ad Speculat. in tit. de filiis presbyr. in princ. quando dispensatio generalis esset ad quaecunque: & illum sequitur Dom. in cap. i. illo. tit. & Old. cons. 215. & las. cons. 104. §. i. circa.

Contrarium tamen verius est, per rex. in d. cap. quamuis. ibi: sub hac generalitate hoc casu volumus includi. etiam quia hoc repugnat stylo curiae Rom. qui semper exprimit Cathedrales, cum eas vult includi: nam ea quae notabilia sunt, nisi exprimantur, videntur neglecta. l. iniuriarum. §. praetor. ff. de ini. de Roma. dec. 45. l. sub tit. de filiis presb. decis. 1. §. 508. in antiq.

Nec si quidem hoc casu credendum est Ioan. Andr. qui in propria dispensatione hoc tenuit: vt ipse asserit: & las. similis conditionis facile illi sententiae acquieuit: in quorum sententiam descenderem, quando nominationes, vel mandata essent directa episcopo, & capitulo, vel decano & capitulo: tunc enim comprehenderentur dignitates ecclesiae cathedralis, alioqui nihil prodesse nominationes, vel mandata: vt docent dom. de Roma, decis. 112. l. sub tit. de concess. preben. decis. 6. l. vel nisi

Facilior dispensatio in ruralibus quam in beneficiis ciuitatum. Dispensatio ad dignitates non potest esse in ecclesia cathedrali.

Episcopus de iure non potest dispensare

*Episcopus
circa diffor-
mia in ec-
clesia dispen-
sat.*

dispensare, nec quidem ad duos canonica-
tus, ut quis possit eos retinere simul in
eadem ecclesia, tamen circa difformia po-
terit, nempe ut quis habeat dignitatem cum
canonicatu & prae-benda: *ut docet Ioan. And.
in c. literas. de conce. preb. Panor. i. c. cum iam
dudum. de preben. doctor. in cap. cum in ec-
clesia. illo. tit. in 6. ubi Perus. & in c. si is cui, ibi.*
sed hoc die de consuetudine solus Papa dis-
pensationes istas indulget, ex ignorantia
videlicet Episcoporum, qui sua privilegia
dispensandi neglexerunt, quicquid dicat
Staphil. in tract. de lite. graue, in secunda for-
ma expect.

*Duplices
distributio-
nes quādo
quis habe-
re debeat.*

Et quando in vna ecclesia quis dignita-
tem habet cum prae-benda, non debet obti-
nere duplices distributiones, quia vnus
tantum seruitium impendit, & vicem v-
nius gerit. *c. vno. de elec. non res. d. An. & Pano.
in c. cum olim. de re iud. verum de consuetu-
dine duplicem accipit portionem in hoc
regno Franciæ, quia duorum vice fungi-
tur arg. l. si consul. ff. de adop. cap. ex literis, de
prob. alioqui nihil prodesset ei habere duo
beneficia.*

*Cura per
verba ge-
neralia nō
cōmicitur,*

Etiam curam habeant animarū.
Nisi cura exprimat non intelligitur. *ca.
cum in illis, de preb. lib. 6. v. dixi:* quia maior
idoneitas in his requiritur, *ut ibi, &c.* cum
sit ars artium, regimen animarum. *de aetate
& qualitate.* vnde si quis esset dispensatus, ut
quæcunque duo recipere posset, & reti-
nere, tamen curata recipere, & retinere
vix posset, nec in istis sufficeret exprime-
re, æquipollens videlicet ecclesiam baptis-
malem, vel habentem cæmeterium, quia
possunt hæc esse etiam in ecclesia non
parrochiali, *teste Feder. cons. 135. quidam ha-
bens, nisi exprimeretur æquipollens neces-
sarium ad curam: ut pote si diceret audire
debere confessiones, & recipere sacramē-
ta, ac sepulturam habere: ut docet Card. conf.
30. quidam A. presb. Adhuc tamen quia de-
uiaret ab stylo curiæ Romanæ vix bulla
reciperetur in forensi iudicio: propriè ve-
ro curatum intellige, quando curam ha-
bet fori pœnitentialis. c. in nouo. 21. dist. ca. 9.
vni vsque sexus, de pœnit. & remisio.*

Et debet fieri mentio, etiam si habitu
tantum esset curatum, ut quia per bellum
omnes parrochiani decessissent, & sic non
habet parrochianos: *ut consuluit Card. conf.
42. quidam nobilis, quia poterunt redire:
quod si Papa sciuisset esse curatum habi-
tu, non dispensasset, vel non tam facillè. ca.
pastoralis, de rescrip. Felin. in cap. in nostra,
eodem.*

Veruntamen per assecutionem benefi-
cii curati nequaquam vacabit curatum
habitu, quod exercitium curæ animarum
non habet: *ut docet Staphil. in tracta. de literis
gratie. tit. de qualitate. & statu benef. vers. dicitur,
scribam inferius in tract. de non promotis intra
annum quando priuati censentur.*

Imò dispensatus ad quæcunque & quot
cunque curata censetur tantum ad duo
dispensatus: quia pluralis locutio hoc ca-
su duorum numero contenta debet esse.
*reg. pluralis, de reg. iur. in 6. ideo si in signatu-
ra dicatur de parrochialibus ad vitam, &c.
intelligetur de duabus, nisi dicatur, & de
tribus parrochialibus ad vitam: ut dicit so-
let, cum ad tres dispensatur pro graduatis
de stylo. Bellanera, in c. dudum. colom. pen. de
elec.*

Et quando conceditur huiusmodi dis-
pensatio ad tria, poni solet claus. dummo-
do plures quam duæ parrochiales eccle-
siæ non existant: nisi ille cum quo dispen-
satur sit bene qualificatus doctor, aut alias
fauorabilis: vel hæc remittamus voluntati
summi Pontificis.

Item vbi quis ex necessitate obtinet
duo officia incompatibilia, ut quia alius
capax non inuenitur, tria tamen non po-
terit obtinere. *text. in l. fin. C. de exceptio. lib. 12.
quem text. non Aret. in cap. ex literis, in fine, de
prob. item consuetudo, vel statutum, seu
dispensatio Episcopi non potest facere, ut
quis tria beneficia habere possit, text. in ca.
1. de consuet. libr. 6. Imol. in c. literas, de conce. pre-
ben. vide Panorm. & alios in cap. extirpan-
de. §. qui vero. de preben. Felin. in c. cons. 4. du-
bitatur, vbi dicit quod licet quis duo obti-
nere possit simplicia beneficia, tamen tria
sine dispensatione habere non poterit.
[quod hodie notandum est.]*

1 Post Pontificales. Dispensatus ad dignitates non videtur ad dignitates maiores post Pontificalem in Cathedralibus dispensatus, nec ad dignitates principales in ecclesiis collegiatis. *c. fi. de preb. ideo exprimitur hic.*

2 Et sic in cathedralibus pro consuetudine ecclesiarum interdum Decanus est maior post Episcopum, ut Parisiis. Aliquando Archidiaconus, interdum Præpositus in ecclesiis collegiatis dicitur principalis dignitas, quæ præsidet in illa ecclesia, sed non vocatur maior dignitas, sicut in cathedralibus.

3 Si tamen in signatura fuerit expressum in ecclesia cathedrali decanatum esse principalem dignitatem, cum debuisset appellare maiorem post pontificalem, poterit in bulla corrigi: nam error est, ut doct. not. per illum text. in l. si librarius. ff. de reg. iuris. & claus. de speciali in his operatur. ut scripsi in signatura gratie supra.

4 Non verò comprehenditur hic dignitates Episcopales: nisi de his expressa fuerit habita mentio: nam Episcopatus culmen dignitatis est. *ca. pen. de preb. gl. in c. 2. illo. tit. in 6.* Imo si fuerit etiam expressus Episcopatus, non comprehenditur Archiepiscopatus, teste Immo. in *ca. dilectus, de concess. preb. c. nos consuetudinem. 12. dist. nam qui dignus est minori, non semper maiori. cap. scriptum de elect. Henr. Boic. in cap. quoddam dilectio, de consanguinit. Spec. in eo. tit. l. §. postremo. vers. quid si dispensatum, & vers. sequenti.*

Etiam si sunt sub eodem tecto.

Hæc clausula necessaria est: quia dispensatus ad duo, nequaquam censetur dispensatus, ut illa habeat in eadem ecclesia, nisi hoc dictum fuerit, etiam simpliciter. *ubi doct. in c. literas, de concess. preb. c. de conuer. in 6. Ancha. in cap. permissus de iure. & cancellaria expedit literas de primo simplici vacante: ut Hiero. Paulus testatur in pract. cano. 20. fol. 76. in si. vers. an per se sequi. non. Et ideo per adeptionem secundæ præbendæ in eadem ecclesia vacat prima. *de literas. cl. vlt. de preb.]**

Nec quidem pensiones duas potest quis in vna & eadem ecclesia obtinere sine dispensatione, nisi consuetudo aliud suadeat: quia pensionem concedit Papa loco beneficii. *c. ad audientiam secundo, de reser.*

Item dicunt incompatibilem esse pensionem in eadem ecclesia cum alio beneficio. Plura de hac pensione scripsi in *tract. de pacifi. possessor. in Concord. ideo consului, quod acceptans præbendam in eadem ecclesia, in qua habet pensionem, eidem pensioni renunciare videtur, per clem. gratia, de reserip. nisi fuerit dispensatus ab obtinendum vtrunque.*

Quinimò si fuerit expressum, quod sub eodem tecto liceat duo recipere, & retinere, non poterit illa duo obtinere, si alteri sit annexa capella in eadem ecclesia, in qua duo habet: nisi hoc quoque fuerit expressum in dispensatione. *Clem. si. de preb. scripsi in §. 1. in gl. ita tamen, de mandat. vnde in signatura exprimas etiam ad duo sub eodem tecto, etiam si alteri vel vtrique esset aliud beneficium in eadem ecclesia annexum, &c. & hoc soleo exprimere in signatura. [Nec accipitur hic omnino rectum, sicut apud Iuricons. in l. 1. §. hoc autem. Senatus cons. ff. de senus. Sylla. ubi in eodem tecto censentur esse ferui, qui intra eosdem parietes sunt, & vltra, intra cubiculum, vel domum, vel eosdem hortos, vnde vocè exaudire potuerunt, sed hic in eodem tecto dicuntur, quando sunt intra eandem ecclesiam, vel intra ecclesiæ circuitum, qui eodem gaudent priuilegio. *c. diffinit, §. c. seq. 17. q. 4. facit. l. 2. ff. de verb. sig.]**

Regularia verò beneficia huiusmodi Prioratus, &c. Nunc enumerat super quibus regularibus dispenset: omne quippe regulare est incompatible seculari, & e contrario. *cap. cum singula, de preb. c. 1. de elect. De quibus regularibus longè plura scripsi superius in prim. huius libri, & dicam in ceteris in materia dispensationis cum regularibus.*

Et quidam addunt etiam in Cathedralibus & Metropolitanis regularibus, &c. eo quod hæc ecclesiæ propter prærogati-

Clausula notabilis pro beneficiis annexis.

Cathedrales & Metropolitanæ exprimentæ.

nam sunt specialiter exprimendae. *c. quamuis, de preb. lib. 6. vt supra dictum fuit*, ideo nō abs re exprimitur: quia plerūq; sunt ecclesie cathedrales regulares: sed paucae nūc, quamuis olim fere omnes in Francia regulares essent, & si quis sit dispensatus, vt in ecclesiis cathedralibus dignitates obtineat, non poterit obtinere in metropolitana: quamuis cathedrales sint, quia maiorem habent adhuc honorem: & dispensationes nullo modo extenduntur, *vt superius dictum fuit*: ob id apponi solet clausula, etiam Metropolitanis, quae aliās esset superflua, & stylus curiae Roman. omittitur, qui tamen est seruandus. *c. ex literis, de constit. & c. quam graui, de crimin. falsi.* [& hic etiam exprimi debet sicut in praecedenti clausula de secularibus.]

Dispensatio ad duo censetur regularia.

Addunt alii in dispensatione, aut solite per canonicos regulares S. Augustini, vel alterius ordinis regi, &c. Sed hoc non est necessarium: quia si mandetur prouideri de seculari, poterit prouideri de regulari solito regi per seculares, vel e contra. *capitulum de beneficio, de preb. in 6.* Sed forte hoc est ad maiorem securitatem, quia dispensatio non extenditur: multa de his scripti in §. volumus, de colla. in Concord.

Item dispensatio concessa seculari, vt duo beneficia etiam curata recipere, & retinere possit, intelligitur de duobus secularibus iuxta personae qualitatem. *l. plenius, §. equitius, ff. de usu & habita. & idem si concederetur regulari vt de regulari beneficio intelligatur. cap. cum de beneficio, & ca. cum singula, de preb. lib. 6. Holt. & Barba. in cap. possessiones, de rebus eccl. non alien. vbi dicunt dispensationem generalem seculari datam non comprehendere regulare, vel regulare datum non comprehendere seculare: imo in dispensationibus ad quaecunque etiam regularia, non comprehenduntur beneficia S. Antonii, nec sancti Ioannis, nisi expresse concedatur: quod non solet fieri: vt docet Alex. 6. in suis reg. de signa. gratie: ideo hoc est exprimendum. [Imo si hic non fuerit expressum de parochiali, non censetur dispensatum cum impetrante, vt parochialem habeat regula-*

rem, quamuis illud verbum parochialis sit expressum in praecedenti clausula de secularibus, *per ca. cum in illis, de prela. in 6.* & ita fuit conclusum in palatio inter aduocatos excellentes.

Et ad prioratum, &c. etiam si per electionem assumi consueuerit. Ista clausula est necessaria: nam & si mandetur prouideri de beneficio spectante ad praesentationem, institutionem, collationem, & quamlibet provisionem Capituli, non tamen prouidebitur de beneficio spectante ad electionem, *de i. de preb. nisi hoc expressum fuerit*: vnde dispensatus ad beneficia spectantia ad collationem talis N. non censetur dispensatus ad beneficia spectantia ad electionem: vnus quippe modus non comprehendit alium modum, *c. cum in illis, §. de preb. in 6. maxime vt scripti in §. praefatiq; ordinariis in verb. dispositionem de colla. in Concord.*

Seu talia mistim fuerint. Videlicet quod vnum regulare cum seculari fuerit, vel dignitas cum regulari, vel officium regulare cum dignitate, si quidem mistum non comprehenditur in odiosis. *l. secunda, vbi Barba. & Iaso. ff. de verborum obligar. secus in fauorabilius. l. quatuor, ff. de statu hominum. §. omnium, vbi Iaso. de actio. in instituit.* ideo hic exprimit Papa vt etiam, mistim habere possit beneficia.

1 Si tibi aliās canonicè cōferatur. Nunc restringit dispensationem, vt videlicet dispensetur ad duo, si canonicè ei conferantur, aliās si ipse propria autoritate ea beneficia acceperit, ea tenere non poterit *c. eum qui, de preb. lib. 6. & fundatur in ista clausula in ca. si gratiose, de reser. lib. 6. ca. non potest, de preb. ibidem, de canonica collatione. supra dixi in princ. huius libri, in prima parte.*

2 Idem si cum aliquo dispensetur, vt ob- tenta beneficia retinere possit, intelligitur si canonicè ea habuerit. *d. ca. si gratiose, Aret. conf. 7. procedendum. col. 3.*

3 Idem si conferatur beneficium Titio, quod

quod vult Papa vt possit recipere, & retinere cum alijs, quæ habet: intelligitur si ea habeat canonicè: per c. dudum. 2. de elect. Spec. in tit. de lapsis & dispens. §. dicendum, vers. quid si aliquis.

4 Quinimò dispensatio irregulari vel criminosa antè rehabilitationem concessa ad plura, vt plura habeat beneficia, non proderit ei, nec valebit, vt ea tenere possit, per d. cap. non potest si gratiose: quia Papa non videtur tollere vitium illud, nisi id exprimat. c. dudum. 2. de elect. vbi Anch. nos. 21. sic ait, nam dispensatio de pluralitate non operabitur, quòd illa canonicè possideat, arg. l. legata inuulicer. ff. de leg. 1.

5 Alioqui duæ concurrent dispensationes: quod est prohibitum, nisi quatenus exprimuntur sicut duæ fictiones. l. 1. C. de dotis promissio. Bald. in ca. caussam, col. 2. nu. 5. de rescr. per c. 2. de filiis presb. lib. 6. Domin. conf. 126. Martinus.

6 Nisi hoc esset in dispensatione expressum, videlicet non obstante irregularitate, &c. nam odiosæ sunt dispensationes, & iuricontrariæ. cap. 1. & 2. de filiis presb. in 6. & quamuis sint partibus fauorabiles, tamen strictè veniunt interpretandæ, vt in l. si ff. de condic. in deb. & supra dictum fuit.

7 Ideo quælibet incompatibilitas tolli debet, aliàs vna tantum sublata, remanet altera: quemadmodum sublata vna excommunicatione, non tollitur alia. c. officii, de sent. excom.

8 Sed dubium magnum est, an hic irregularis duo beneficia possidens ex valida dispensatione efficiatur inhabilis, sicut alius, qui possidet sine dispensatione. Domin. conf. 126. Martinus. decidit non fieri inhabile: quia is efficiatur inhabilis ad beneficia, & ad ordines, qui duo beneficia retinet incompatibilia sine dispensatione, vel cum dispensatione minus sufficiente & non canonica. extraua. Excecrabilis. §. porro, & §. qui verò, de præb. cap. dudum. 2. §. in super, de elect.

9 Tamen si quis habet dispensationem canonicam, & postea non canonicè obtineat duo beneficia, hic peccat, sed non efficitur inhabilis: vt docet Spec. tit. de elect. §. di-

endum, vers. quid si dispensatur. Idem. Dom. conf. 126. allegat Imo. in d. c. dudum. §. in super, de elect.

10 Sed contrarium ibi tenet Anto. Nam hic demum est dispensatus, si canonicè conferantur: ergo si non canonicè conferantur, nequaquam intelligatur dispensatus, quia non est seruata forma. cap. Pisanis, de restitutione spoliator. & quia de vno dixit, de altero negauit. ca. nōme, de præsumpt. & quia dispensatio ad hæc non est canonica: ergo ipse sic ea possidens efficitur inhabilis. Cui sententio me subscribo post Philip. Franc. in cap. non potest, de præb. in 6. irregularem ad duo dispensatum putarem non incurrere inhabilitatem ratione vitii tantum, quia verè est dispensatus: sed illa non potest ratione criminis tenere, certè non efficitur inhabilis: sed hic qui duo canonicè adeptus est, eò quòd illa non est dispensatus, per hoc verbum si canonicè conferantur, efficitur inhabilis: & sic conciliantur opiniones.

Conferantur. Quamuis hoc verbum conferantur, sit generale, & alios modos comprehendens. tit. 1. et eccl. benef. sine diminut. conferant. tamen causæ verioris expressionis alios etiam prouidendi modos exprimit Papa, videlicet aut eligaris, aut præfenteris, vel aliàs assumaris, fortè per commendam, vel instituaris, &c.

Et sic vt istius verbi concludi potest, Dispensatus ad duo curata non censetur dispensatus ad illa duo, quæ iam sunt non censecollata, quia dicit si conferantur & sic deficiat mens Pontificis: ideo non videtur dispensatus ad illud dispensatum super eo, quod ipse ignorat. l. laque ille mater. ff. de inoffi. test. ca. 1. de const. lib. 6. & ista obinet.

dispensatio tendit, vt possit recipere: ergo de iam receptis non cogitavit Papa dispensare: & huius est sententiæ Pano. in cap. ad aures, de rescr. Io. And. in c. dudum. 2. & Ancha. ibi 21. no. de elect. c. postulasti, col. penul. de rescr. doct. in d. c. non potest. Oldr. conf. 325. thema questionis, col. 2. & non potest hoc casu per fictionem retrahere, quia extremum à quo

non est habile, eo quod iam sit priuatus: primo ergo non potest habere locum fictio, *Bar. in l. si quis ff. de r. i. cap.*

Nisi in ista dispensatione specialiter habita fuerit mentio beneficiorum obtentorum, & Papa secundum hanc expressionem dispensasset, sic intelligitur opinio Pauli in l. & militibus. C. de testa. militi. sic conciliant in tract. nominat. q. 15. nu. 34. post las. in d. l. & militibus. facit. text. in c. postulas. in prin. de cler. excom. ministr.

Ad recipiendum debet quis capax fieri.

Recipere Ideo dicit, qui prius quis debet reddi capax ad recipiendum, quam ad conseruandum: Ideo recipere dicit, alias per ademptionem secundi vacaret primum, c. de multa, de preb. & sic duo cum effectu recipere non posset. idem dicitur in c. quamuis, & c. si gratiose, de rescr. in 6.

Et textus dicit liberè recipere. i. sine alia dispensatione & onere. Clem. vi. de aetate & qual. scripti in §. presatque ordinarii, de coll. in Concor.

Dispensatus ut recipiat non poterit retinere.

Et in simul retinere, & c. Vult etiam quod non solum recipiat hæc beneficia. sed illa retineat, quia non minor est virtus quam quarere, parta tueri, & sic dispensatus ut possit recipere, non poterit ea retinere, verum proderit hæc dispensatio: ut per ademptionem secundi non statim vacet primum, quod alias vacaret, per ca. de multa, de preb. & ita loquitur Domin. in ca. non potest, illo. iit. in 6. licet Philippus teneat ibi contra.

Dispensatio ut quis retineat, duo operatur.

Et si Papa dispenset cum Episcopo, vel alio de retinendo beneficia, quæ habet hæc retentio duos operatur effectus, videlicet prouisionis, & dispensationis: ut quis plura retineat beneficia incompatibilia. contra. cap. de multa, de prebendis. Egid. Bellamera, decis. 472. si episcopus. ubi dicit istam retentionem vitari ex subreptione, & si detinens beneficium iniuste, impetrauerit dispensationem, quod illud possit retinere, illa gratia erit subreptitia, si non fiat mentio fructuum perceptorum, ut docet idem Egid. in c. dudum, col. vlt. de elect.

Dispensatus iuste est etiam in foro conscientie iustus.

Licitè. Tam in foro contentioso, quam conscientie. gl. in c. qua in ecclesiis, de

de constitu. c. i. vers. sed existit, de concessione prebende, in 6. & ca. constitutionem, de reg. iud. & sic dispensatus cum causa tutus est, & in foro poli, fori. s. quando causa vera est, & iusta: quia dispositio Papæ in utroque foro excusat. c. i. de constitu. & c. 2. illo. iit. in 6. ubi gl. & doct.

Ad secularia in titulum, & c. Declarat quomodo hæc & recipiantur, & retineantur, videlicet, quod seculare beneficium in titulum teneat, regulare verò in commendam: Nam vnus vxoris vir quis esse debet. ca. cum non ignores, de prebendis: sed isti potest aliena commendari vxor: sic seculari datur titulus vnus beneficij, quod sit ei in verum titulum. Sed quod amplius est, regulariter commendatum non enim potest vtrique ecclesie præsidere quis tanquam titulata, sed vni tanquam commendata, alteri verò tanquam titulata præerit. c. si per totu. 2. q. 1.

Idem in regulari dispensato, videlicet ut regulare in titulum habeat, seculare autem tanquam alienum, quia secularibus debitum teneat in commendam. cle. ne in agro. §. ceterum, de statu monach. Nam qui plures ecclesias retinet, vnã quidem titulata, aliam verò sub commendatione retinere debet. c. qui plures. 2. q. 1.

1 Quoad vixeris, & c. Commendata fit ad tempus, & perpetuo. c. ex tirpande. §. qui verò, de preb. c. nemo, de ele. in 6. & superius dixi. Ideo ad sciendum quanto tempore velit Papa relinquere huic impetranti beneficia commendata, dixit ad vitam, & ita permanebit beneficium, quod sic commendetur perpetuo. i. quoad vixerit is qui dispensatus est, nisi resignauerit illud, aut alias facto suo amiserit, utpote ob delictum: alias quod nostrum est, sine facto nostro à nobis auferri non potest. l. id quod nostrum. ff. de regul. iur. & inferius dicitur in tertia parte, quot modis beneficia amittantur.

2 Interdum quoque Papa commendat tertiu ad annum, ut interu vnũ ex tribus

Seculari datur in laicis, c. cum non ignores, de prebendis, ubi dicitur, quod vnus vir quis esse debet.

Papa ad tam commenda.

Tertiu ad vnũ annũ commenda.

bus dispensatus dimittat, sed hic dicit, quoad vixeris, & sic vberior est dispensatio. Beneficia vero quæ in titulum conceduntur, perpetuo dantur. *c. si gratioso, de rescriptis. factis peruersum. 66. distinctione.*

Dispensatus 3 Animaduertendum est, quod interdum Papa cum aliquo dispensat, ut duo curata recipere valeat, dummodo intra annum dimittat vnum: tunc nisi intra annum iste dimiserit alterum, est priuatus primo: & si contenderit vtrumque; retinere, priuatus est vtroque, inhabilisque efficitur ad alia. *ex vau. Execrabilis, de pre. Ioan. 22. nec prodest ista dispensatio, postquam non est impleta. condit. c. super eo, & c. verum. de condit. appo.*

Prorogatio dispensationis aliquando conceditur. 4 Sed hoc casu ante finitum tempus conferre à Papa petere dispensationis prorogatione ad vitam, & hoc solet quandoque iteratis & nobilibus concedere.

In prorogatione de parrochialibus, tamen in dispositione non sit clausula, & de parrochialibus ad vitam: illa non apponetur in bulla: nam hæc prorogatio etiam de parrochialibus, est noua dispensatio: ideo sicut in prima debebat exprimi, sic & in ista prorogatione, quæ nisi fuerit expressa, bulla non conficitur de parrochialibus, sed de nouo impetrabitur illa parrochialis in vim nouæ prouisionis.

6 Nisi antea fuerit ab alio impetrata post tempus: quod fieri potest, non obstante prorogatione inualida: requiritur tamen in noua impetratione mentionem fieri primæ dispensationis & vacationis.

Dispensatus 7 Diuersum est si Papa non apposuisset ad duo vel certum tempus, intra quod dimitteret vnum, vel alterum, tunc non esset priuatus, nec vno, nec altero: quia illa verba volumus quod dimittat, faciunt monitionem, ut *consuluit Dom. conf. 106. super dicto non est priuatus. quem refert & sequitur Boer. in dec. Burdegal. q. 119. quidam renunciauit, & ideo hoc casu requireretur priuatio, postquam non est facta nisi monitio.*

Dispensatus 8 Adde quod hoc casu, quo quis intra certum tempus beneficium dimittere tenetur non poterit illud dimittendum permutare cum alio: nam sic illud non conse-

tur dimisisse. *De Rota dec. 329. Tu obtinens, in lud dimittis, [sub tit. de re iud. dec. 12.] & dec. 581. Papa referuauit, in antiquior. [sub. tit. de re perm. dec. 13.] ac in tit. de rerum perm. dec. 3. [Bern. de Besigne.] nec censeretur dispensatus ad illud, quod compermutatum haberet, etiam si esset simplex, ideoque realiter dimittere tenetur, & cum effectu: ut superius dictum fuit, nisi omnia alia amittere velit: & nisi hoc fieret coram Papa expressione facta.*

9 Et cum quis dimittere beneficium debet, non aliàs tenetur illud resignare, quàm verbo sufficit beneficiario: & collatoris erit illud alteri liberè conferre post dimissionem, cui voluerit idoneo, ut docet *Calderinus, conf. 5. tit. de renunciat. ac Cardin. in cle. i. tit. 15. de poenis.*

10 Sed quamuis do. de Rota, dec. 250. nota quod ubi Papa in antiquior. [sub tit. de rescript. dec. 65.] dicant, quod cum quis tenetur dimittere beneficium ex dispensatione Papa, quod illud dimissum vacabit in Curia tamè hanc referuationem in Francia non seruamus, imò coram ordinario sufficit, quod ipse dimittat, & ordinarius conferret: & hoc iure vtimur.

11 Etiam per adeptionem secundi vacat primum, *c. de multa, de preb. & per adeptionem tertii duo prima, clem. si plures, de preb. Staphil. in 3. forma expecta. fol. 11. & sequent. vnde ad duo dispensatus adipiscendo tertium, duo prima vacant, & tertium retinere poterit: per d. clement. si plures.*

12 Intellige quando in dispensatione loco dimissi, & c. tunc solum vacabit primum: quod si non dimiserit, sed cum aliis retinuerit, tunc omnia vacabunt post mensis pacificæ possessionis, & impetrari poterunt, per extra. *Execrabilis.*

13 Alioquin si dispensatus ad duo, tertium obtineat, non valebit collatio tertii: nihilominus vacabunt duo prima. *c. ordinarij. §. in conferendis, de officio ordinarij in 6. nisi fuerit clausula illa loco dimissi, & c.*

14 Veruntamen si quis fuerit dispensatus ad duo, & obtineat parrochiale ecclesiam cum prioratu non curato, si conferatur ei altera parrochialis, & sic tertium

Per adeptionem quædo vacat primum tantum.

Dispensatus ad duo non potest tertium recipere.

Intellectus ad §. in conferendis.

beneficium, huius tertii collatio valebit quia §. in conferendis, loquitur quando sit collatio habenti plures dignitates, personatus, seu plura curata, vt non valeat collatio tertii incompatibilis.

15 Secus si habeat prioratum regulare cum curato, qui prioratus non est incompatibilis nisi ratione qualitatis, quia regularis, personæ seculari concedi iure non potest: sed ratione beneficiorum nulla est incompatibilitas, ideo valebit collatio tertii: sed vacabit prima parochialis per ademptionem istius: quod est valde notandum ad intellectum d. §. in conferendis.

*Clausula
& de parochialibus
ad vitam est
exprimens
ad.*

16 Insuper si quis petat dispensari secunda ad tria incompatibilia, etiam si parochiales ecclesiæ, vel dignitates etiam maiores &c. & in dispositione non sit clausula, & de parochialibus ad vitam, sed ista clausula & de tribus incompatibilibus ad vitam, dummodo non sint plures quam duæ ecclesiæ parochiales, per istam clausulam non poterit habere parochiales duas: quia in signatura debebat esse de parochialibus ad vitam.

Cum igitur sit omissa, non censetur ad illas dispensatus: nec clausula dummodo, non operatur concessionem: quia inducta ad restrictionem, non operantur. argumentum. l. legata inutiliter. ff. de legatis & fideicommissis primo. Et super his sæpius consului: & hoc est valde occultum, sicut ars Cabalistica olim Iudæis.

*Dispensatus
ad duo quã
do illa possit
dimittere,
& alia
duo habere.*

Itaque simul dimittere, &c. Etiam Papa vult, vt hic dispensatus possit illa duo simul dimittere, & alia duo loco illorum recipere, & retinere: hoc est necessarium propter textum in cap. non potest de prebendis in sexto. vbi dispensatus ad duo intelligitur de duobus primis, quæ si dimittat, ad alia non censetur dispensatus, ob id ista hic concedit. facit textus in l. boves. §. hoc sermone, dum nupta erit, primæ nuptiæ intelliguntur, ff. de verborum significatio. vbi abunde scripsi, & Alex. in l. diuortio. §. ob donationes, ff. soluto matrimonio. Iason. in l. qui per salutem, & in l. duobus. §. si ei qui, de iur. iurand. potest enim vnum hodie di-

mittere, demum alteram successiue: quod si vnum exprimeretur aut concederetur, aliud non veniret, per l. cum. prætor. ff. de iudic. ideo exprimit, & simul, & successiue dimittere, &c.

Simpliciter Siue ea dimittat, simul vel alterum, aut si forte est aliud ademptum cap. si beneficia, de præ. lib. 6. Seu resignet ea simpliciter, aut causa permutationis: vt dixi supra in materia resignationis quia hoc ei permittitur hic.

*Permutatio
potest disp
satus & o
ram ordi
natio.*

Vel ex causa permutationis.

Et sic causa permutationis potest dimittere: & hæc permutatio poterit fieri etiam coram ordinario, qui auctoritatem huic præstare solet. cap. quæstionum, de rerum permutatione. cap. vno, eo. tit. in 6. sic consuluit Gemin. consil. 97. Titius habuit. col. 2. sed ordinarius antequam conferat secundum, prospicere debet dispensationem. c. ordinarii. §. in conferendis, de offic. ordin. in 6. & si ista clausula sit in corpore & partis petitione & cum clausula permutandi, &c. & non fuerit repetita in clausulis, non prodest regularibus dispensatis ad seculare beneficium: nec quidem secularibus dispensatis, ad regulare, sed prodesse poterit secularibus quo ad secularia, vt in locum dimissi aliud habere possint simile, ita vidi de stylo seruari: quod notes, & sic videatur signatura, quæ alias non poterit extendi. Aduertendum est ad intellectum ca. ordinarii. §. in conferendis, de offic. ordin. in 6. ista demum locum habere quando conferatur beneficium plura habenti, tunc non valet collatio vltimi, si ad illud dispensatus non sit, cum non possit illa retinere.

*Clausula
permutatio
di in signa
tura est
debet.*

Secundo requiritur quod episcopus videat dispensationem. ibidem.

Tertio quod appareat per illam dispensationem quod poterit acceptare & retinere vtrumque.

Quarto quod si non possit retinere, quod dimittat unum. d. §. in conferendis. quod est verum in eo qui plura habet.

Sed si quis dispensatus sit ad duo, ad vnum seculare & regulare, si obtinerit vnum regulare, si conferatur ei aliud, vale-

bit

bit collatio secundi, nec vacabit primum, donec obtinuerit pacificam possessionem secundi. *cap. de multa de prebend. cap. commissa de elect. lib. 6.* Et si post adeptam pacificam possessionem velit resignare secundum, non poterit, quia vtrunque habere non poterit: & hæc resignatio faceret vt vtrunque haberet, saltem cum effectu. Ideo debet resignare vnum ex duobus antequam vltimum adipiscatur. Sed poterit non acceptare, & tunc retinere poterit & primum.]

Quoties tibi placuerit. Quia dici possit, vt fortè intelligatur: si bis, ter aut ad summum, quater dimiserit, non vltima ratione infinitatis vitanda. *c. 2. de rescri. lib. 6.* ideo subnequit quoties tibi placuerit dimittere possis, pluries igitur ea dimittere, & permutare licebit, prout lubuerit: *reconsulti Do. cons. 97. Vltius col. 2.* natura enim dictionis quoties, ni restricta sit, est variandi, etiam in infinitum. *l. quod si molit. §. si quid iux. ff. de adil. edict. Arch. in ca. nunc. verb. 9. quest. 7. scripsi in interp. l. vnic. in 1. no. in vlt. l. in. C. de sen. que pro eo quod interest. & cons. 169. & diligenter, primo dubio, & dimittere capitur hic generaliter, quomodo cunque dimittat, siue resignando tacite, seu expressè, vel alio modo dimittendo. *cap. ex part. de offic. del. dixi in tra. de pac. poss. num. 173.**

Dispensatio
plura bene
ficia recipere
& dimittere poterit
Dimittere
generaliter
capitur.

Loco dimissi
si aliud capi
poterit, non
plura.

Et loco dimissi vel dimissorum aliud, vel alia, si simile vel dissimile, aut similia vel dissimilia beneficium seu beneficia. Ideo dicit aliud loco dimissi, non alia: quia si in locum dimissi quis acciperet duo, vacaret primum *clementina si plures, de preb.* nec huiusmodi dispensatio porrigeret se ad ista tria, quæ si contenderet simul retinere, vacarent etiam illa duo, *extrauag. Execrabilis. Ioan. 22.* ob id loco tantum cuiuslibet dimissi, poterit aliud habere, & ista clausula non datur à summo pœnitentiario. ideo si habueris ab eo dispensationem, oportet aliam à Papa impetrare, narrando, quòd in Francia non adhibetur isti fides: & de viribus facultatum pœnitentiarii hæsitatur,

Pœnitentiarius ad duo dispensat, si non clausulam potest loco dimissi, &c.

ideo ad maiorem cautelam sumes hanc nouissimam, quæ non tantum taxatur, sicut si de nouo impetrasses. Nota simile, nã si relinquat curatum, aliud curatum obtinere valebit: vel si duo curata dimittat, itidem alia duo similia, vel si duas reliquit dignitates, duas alias recipere poterit, & intellige quòd dimittat cum effectu, alioqui si dicat se verbo dimittere, & aliud accipiat, vacabit primum: vt dictum fuit *cap. priusquam. 27. q. 1.* quam dimissionem sufficit dispensato probare factam coram ordinario: nisi probet aduersarius eum postea illud dimissum possedisse, & fructus suo nomine recepisse. *doct. in c. ordinari. de offic. ord. in 6.*

Dimissio coram ordinario fieri potest.

Vel dissimili. Reliquit curatū, poterit dignitatem eius loco recipere, vel reliquit seculare, poterit regulare recipere, quæ clausula est magni momenti & utilitatis: & *doct. no. d. cap. non potest. de prebend. in 6.* vnde cum quidam professus ordinem mendicantium fuisset translatus ad ordinem sancti Benedicti, ac dispensatus, vt posset habere beneficium curatum dicti ordinis, quod obtinuit, & demum cū alio permutauit, illud secundum retinere non valuit, quia ad id non erat dispensatus: cum dispensatio sine ista clausula de primo intelligatur. *d. cap. non potest. Aegid. Bellamera. cons. 8. in primo dubio: & dispensatio vt loco dimissi aliud habeat, intelligitur de simili. gloss. in authen. sed nouo iure. C. de seruis fugit. & supra dictum fuit: ideo hoc verbum intelligitur etiam de dissimili: vide Fel. cons. 4. dubitatur.*

Dimittens vnum beneficium aliud etiam non simile recipere poterit.

Intellige tamen de primo, quod habuit cum effectu: nam si collatum ei fuit beneficium, quod per sententiam amisit, nõ nocebit quo minus obtinere possit, quia intelligitur de primo cum effectu. *l. i. ff. quod quisque iuris. cap. relatum. de cleric. non resid. Anchar. in cap. 2. col. 1. de filius presbyt. in 6. per cap. hæc autem verba, de pœnitent. distin. 1. Bald. in cap. olim. col. 2. de rescript. per l. hæc conditio prima ff. de condi. & demonstr. in l. diuortio. §. quod in amos. ff. solutio matrimonii. postea Papa repetit beneficia, vt est vide-*

videre in bulla, vt eam in titulum recipere possit, vel in commendã: vt in ea continentur, quare eam videas. [Et quæ scripti in l. nomen filiarum. §. fin. ff. de verb. signif.

Commendatarius vti poterit fructibus beneficii. sed non abuti.

1 Nec non debitis & c. Vult Papa, quod licet habens beneficium in commendam dicatur depositarius. *gl. in ca. nemo de elect. in 6.* qui non facit fructus suos, tamen ex gratia concedit, vt disponere possit de beneficii fructibus commendati vt in hoc æquiparetur habentibus in titulum, qui disponunt, vel disponere debent: hæc autem sunt paria disponere, vel disponere debere. *argum. l. quod te. in fin. ff. de reb. cred.*

2 Sed an commendatarius beneficii fructus dissipare possit. Alciatus hoc concedit. *in l. pactum curatoris. C. de pactis.* hoc tamen non videtur verum, imò sacrilegium committit qui bona ecclesiæ dissipat. *cap. penult. & ibi Imol. vlti. not. de pecul. cleri. Panormitanus in c. fin. col. 2. de pignor. hoc docet Do. Probus in cap. nemo deinceps. in addit. ad Io. Monachum de elect. in 6. & ego prius in interpret. cap. postulasti. de cleric. excom. ministr. in 4. not. etiam hic text. dici debuerunt, videlicet quod hic commendatarius possit disponere de fructibus beneficii, sic ut debent illi, qui in titulum habent, sed his non licet dissipare, multò minùs commendatariis.*

Beneficiarius quomodo de fructibus beneficii disponere debeat.

3 Sed quomodo debeant hi disponere? respon. per canones antiquos episcopi habebant mediam partem, aut tertiam oblationum, quæ fiebant in ecclesiis. *c. de his. & seq. 10. q. 1.* eò quod erant pauperes, & boni: verum tempore succrescente cœperunt augeri bona episcopatum, & ipsi fieri diuites, non tamen ob hoc meliores.

4 Ideo statutum in 2. Bracharen. concilio fuit, vt nullus episcoporum per suam diocesim præter honorem cathedræ suæ, id est duos solidos, aliud aliquid per ecclesiã tollat, neque tertiam partem ex quacunque oblatione populi parochialibus ecclesiis facta sibi viurpet, sed ecclesiæ reparationi seruet, & singulis annis ratio episcopo fiat: nam si tertiam partem

illam episcopus tollit, lumen & sartatecã abstulit ecclesiæ: *verba sunt text. in cap. placuit. 10. questio. 3. & idem habes in cap. p. scis. ibidem.*

5 Vbi gloss. dicit illam tertiam dari solitam episcopis, vt onus fabricæ subirent. *tertia q. verum cum hodie multis bonis & diuitiis olim habundant, nihil à parochialibus ecclesiis habere recipere decet, nisi synodaticum & con-* *varios* *devent*
scripta in cap. conqueverente. de ordi. offi. Neque si possent episcopi ista recipere, quidam auari deuorarent omnes ecclesias parochiales sui episcopatus, quia ferè deuorant non dicam vnã prouinciam, verum totum orbem, & adhuc non est factiata damnabilis ambitio. Deus eos videre faciat.

6 Itaque bona ecclesiarum hodie in tres debent distribui partes, vt prima sit clericorum beneficiariorum, secunda pauperum, tertia fabricæ. *c. concessio. & seq. 12. q. 2.* nec valet consuetudo, quod sua tertiam detur pauperibus. *cap. cognouimus. ibidem.* quia hoc est contra bonos mores: necare enim videtur, cui alimenta denegat, *l. necare. ff. de liberis agnoscendis. & cap. pasci fame morientem, [quisquis enim pascendo hominem seruare poteris] si non pauperis, fame occidisti. Gregorius lib. de officiis, & in c. pasci. 86. distinct.*

7 Quantum verò ad fabricam ecclesiæ valet consuetudo, vt parochiani eam faciant, & reparationes. *docet Archidiaconus in d. cap. concessio. & Panormitanus in cap. 1. de ecclesi. edificand. post. Innocentius in cap. fin. de his que fiunt à maior. parte cap. facit capit. de his. de ecclesi. edificand. & Angel. Clauas. in sua summa. in verb. clericus. 3.* sed qui non obtinet iustè beneficium, non facit fructus suos. *c. cum dilectus. de iure patro. Calder. in repero. in verb. beneficium adeptum.*

8 Non audeo dicere, quomodo nostra memoria fructus ecclesiarum exponantur: quandoquidem ex nostris prælati videntur quosdam, qui totum Regnum deuorant, & escas pauperum, vt in vno conuiuio ducentos aureos expendere non vereantur, & solidum pauperi denegant: alii verò suos consanguineos ditant, & pauperes

peres tam inhumane iter negligunt, vt mi-
ferrima quandoque fame illos mori finat:
qui omnes hae agentes sunt fures, & ho-
micide, ac sacrilegi, & ad restitutionem
tenentur, cum non sint domini, sed tan-
tum administratores. ca. 2. de dona. Panor. in
c. cum secundum. de preb. ca. gloria. 12. q. 2. c. si
quis in arrio. 17. q. 4. & mortaliter peccant. c.
donave. cum seq. 86. dist. Floren. in 3. parte sum-
me. 21. 35. c. 1. §. si. & tit. 20. c. 2. §. vtrum. Bertrand.
conf. 258. v. 50. in 2. vol. ex prima editio. & hodie
multi ex nostris sunt surdi, & caeci: Deus
per suam gratiam eos illuminare digne-
tur.

prio. [vbi etiam 50. effectus illius conscri-
psi.]

3 Clausula vna cum obtentis conferi-
mus, non inducit dispensationem super
obtentis, sed tollit subreptionem. c. non po-
test. de preben. libr. 6. nisi quoque diceretur, inducat di-
quod vtrunque valeat retinere. clem. 1. de
prebendis. Specular. in titu. de lapsis & dispensa-
nem.
§. dicendum. vers. quid si indulgetur.

De clausu-
la vna cu
obtentis an
inducat di-
spensatio-
nem.

4 Nisi esset ad duo dispensatus, & Papa
conferat illi tertium, vt illud possit vna cu
obtentis recipere, & retinere, tunc impor-
tat dispensationem illius tertii, cum vide-
licet iam habeat dispensationem de duo-
bus, ergo illa tria retinere poterit: alioqui
superflua clausula, vt doct. scribunt ibi.

5 Animaduerte tamen, quod dispen-
satus ad obtinendum ecclesiam sancti Se-
uerini vna cum ecclesia sancti Pauli, si di-
mittat ecclesiam sancti Pauli, non poterit
retinere cum alia, ecclesiam sancti Seueri-
ni: quia dispensatus est tantum vt ecclesia
sancti Seuerini retinere valeat cum eccle-
sia S. Pauli, non vero cum alia: ideo si quis
permutet ecclesiam sancti Pauli cum ec-
clesia sancti Eustachii, ecclesiam sancti Se-
uerini non poterit cum ecclesia sancti Eu-
stachii tenere: & alias vidi maximam con-
trouersiam super his: vide docto. in dict. cap.
non potest.

Dispensatus
vna cu ec-
clesia san-
cti Pauli
& alia ha-
bere, no po-
terit cum
alia istam
habere.

6 Vnde vidi dispensatum quendam epi-
scopum, vt vna cum suo episcopatu tene-
ret aliqua beneficia, translatus est ad ali-
um episcopatum, nihil dicendo de benefi-
cius: dixi vacare per suam promotionem
ad alium episcopatum, sicut vacassent an-
te dispensationem. cap. cum in cunctis. §. cum
vero de elect. Et hoc modo vidi multas di-
spensationes corruiere.

Nota bene, quia pauci aduertunt: & No. bene.
hoc potest euenire contra illos, qui omnes
abbatias, vel ferè episcopatus habuerunt,
& de vno ad alterum transferuntur, sicut
iuuenes de vno ludo ad alterum.

7 Item in clausula, non obstant. quod ali-
ud habeas, conferimus, vt subreptionem
tollat, nullam autem dispensationem in-
ducatur dicto ca. non potest: ideo iste poterit
vltimum tenere, sed vtrumque non: vt do. dispensationem.

Clausula
no obstante
non indu-
cit dispensa-
tionem.

Alienare
bona eccle-
siae non pos-
sunt benefi-
ciarii.

Alienatione tamen poenitus in-
terdicta. Edictum est prohibitiuum in
omnes beneficiarios, ne possint alienare
bona beneficiorum: vt in tit. de reb. eccl. non a-
lienand. quia nudi sunt administratores &
procuratores rerum ecclesiae. c. 2. de donat.
& vsurari. ca. possessiones. vbi gl. de reb. eccl. f.
non alienand. & c. in de peccul. clericor.

Intellige de immobilibus ecclesiae, & de
mobilibus pretiosis, quae equiparantur in
lex quae tutoris. C. de administ. tut. Ioan. Lu-
pus in repe. ca. per vestras. §. 18. de donat. inter vi-
rum & uxorem.

Hic multae de prohibitione alienationis
dici possent, & quae solennitates in his a-
lienationibus rerum ecclesiae veniant ser-
uandae, & quibus casibus non requirantur:
& an valeat consuetudo, cum aliis multis
quae abunde scripti in comp. alien. rerum eccl.
quae nobrem hic repetendum non duxi.

1 Defectu praedicto videlicet no
obstant. Papa hic narrat illa, quae possunt
obstare: de his non obstant. scripti in bulla
no. & prouisionis: ad ibi dicta nunc te reicio,
ne repetam toties vnum.

2 Notandum est, quod per non obstant.
non fit dispensatio: sed ea quae obstant di-
spensationi tolluntur. Et primo per clausu-
lam motus proprii non dispensatur, sed
tollitur tantum subreptio. cap. si motu pro-
prio. de preb. lib. 6. gl. ff. & doct. in clem. si Roma-
nas. illo titu. Sic consuluit Cardinal. conf. 96. Pa-
pa. col. 1. 46. effectus motus proprii congrega-
ta in scriptis mandati in concord. in gl. motu pro-

Per clausu-
lam motus
proprii no
fit dispensa-
tio.

et Felin. in c. nonnulli. col. 3. vers. addatis etiam
glos. de rescr.

8 Imò etiam non sufficeret clausula in
non obstan. sed requiritur quòd dispen-
satio in dispositionis ponatur, alias non pro-
dest, text. in clem. 1. de preb. Calder. conf. 4.
rub. de preb. Rota decis. 280. in antiq. [sub tit. de
filiis presbyt. dec. 7.] Fel. in ca. nonnulli. col. 3. de
rescrip. Idem si Papa dispense, vt benefi-
cium S. Seuerini præter alia, quæ habes,
obtinere possis non videtur dispensatum,
vt alia beneficia possis retinere. per cap. du-
dum. 2. de electio. vbi interpretes. & Barz. in l. Se-
io. §. xxxvi. ff. de annuis legat.]

Per adeptio-
nem secun-
di quando
vacat pri-
mum.

9 Et sic per adeptionem secundi curari
vacat primum, & in dignitatibus, & per-
sonatibus idem statutum fuit in cap. de
multa, de preben. Et idem per adeptionem,
& consecrationem, confirmationem, &
acceptationem episcopatus vacant ipso iure
beneficia, quæ episcopus habebat antea. d.
c. cum in cunctis. §. cum verò de elect. §. si. de
mandatis Apostol. in Concordat.

10 Idem per adeptionem Abbatiæ etiam
quando beneficia sunt simplicia vniformia:
vt vocant doc. per adeptionem se-
cundi: in eadem ecclesia vacat primum
cap. literas. de concess. preb. & quando vi-
secundum adipiscitur. ca. eum qui, de preb.
in 6.

Per adeptio-
nem secundi
curati non
vacat epi-
scopatus.

11 Veruntamen per adeptionem benefi-
cii curati nequaquam vacat episcopatus.
text. ad hoc singul. cap. cum in nostris, de concess.
prebend. quia sine Papæ voluntate dimitti
non potest. cap. quanto, de transl. episc. nisi de
renunc. ideo non vacat episcopatus per
adeptionem alterius beneficii curati,
vel dignitatis, aut abbatiæ seu priora-
tus.

12 Aliàs regulariter per adeptionem se-
cundi beneficii simplicis non vacat primū
ipso iure, etiam si ex statuto, vel consuetu-
dine vtrunque requireret residentiam: sed
is poterit eligere vtrum velit, c. referent. de
preben. & Panor. & alii in c. extirpanda. §. qui
vero. illo tit.

13 Quia dispositio priuatiua loquens in
curatis, & aliis non extenditur ad alia, de
quibus non loquitur. c. quia nonnulli. de elec.

non resid. vbi Panor. & in c. de multa. de preb. gl. in
c. si. de iure patro.

14 Et si quis impetret beneficium, eò
quòd possessor detinet sine dispensatione,
oportet quòd impetrans hoc probet, vt as-
serit Paulus Paris. consil. 138. dico in ista caus.
sa. vol. 4. etiam si sit negatiua, secundum
eum. Ego contrarium tenere: quia ha-
bens pro se præsumptionem non probat,
sed cinus probandi transfert in aduersari-
um. l. ad monendi. & l. manifeste. de iure iurand.
sed impetrans habet pro se ius, quod videli-
cet nõ licet alicui possidere plura benefi-
cia incompabilia. c. quia nonnulli. de cleric. nõ
residenti, vt supra dixi, ergo qui possidet,
oportet quòd probet se dispensatum. c. or-
dinarii. de offic. ordinari. in 6. vt alibi scripsi. fa-
teor tamen quòd impetrans tenetur pro-
bare illum duo possidere, si possessor ne-
get: & possessor ipse debet ostendere se dis-
pensatum, & hoc iure vtimur, vel vnus
dimissionem: vt abundè scripsi in gloss. posses-
sa. §. volumus. de colla. in Concordat. quando illa duo
sunt incompatibilia.

Quibus inter alia caueri dici-
tur, &c. Recitat priuilegia Cluniacen.
& Grandimonten. ordinum hoc continen-
tia, videlicet quòd beneficia illorum nullis
commendari possint, nisi sacra Ro. eccle-
siæ Cardinalibus.

Vel nisi his, qui professi fuerint expres-
se illorum ordines, de consensu abbatum
illoru Matifcon. & Lemouicen. vel si con-
ceditur aliis, quòd commendarii tenean-
tur intra certum terminum in statutis il-
lorum expressam assumere habitum, &
professionem emittere: alias non valeant
commendari, & illi commendatarii remo-
ueri possint: & hæc omnia latius patent in
statutis illorum.

Item Abbas Cluniacen. audiri solet an
audientia contradictarum pro toto ordi-
ne, quolibet membro à sua abbatiâ depende-
te sine speciali mandato: vt docet Egid. Bel-
lami. cons. 32. pro introductione. col. 6. vers. secun-
dò deducto. & idem dicam in aliis curiis,
vt audiri possit pro suis membris, si
interesse prætendat. Old. cons. 204. 1. q.

Clausula
luciflora
excenden-
da in signa
tura pone-
da in no-
obstante.

Ac constitutionibus, &c. Vult constitutiones, indulta, ceteraq; privilegia non obstat, etiam si ad verbum eo esset facienda: mentio: nam quod ad hoc vult haberi pro sufficienter expressis.

Non omittendum, quod si in dispensatione ad regularia commendam petatur derogatio privilegiorum, & in signatura dicatur, & cum derogatione privilegiorum dicto ordini concessorum, nec sit illud verbum, latissimè extendenda: tunc in bulla non poterunt narrari privilegia, & illis derogari, sed tantum poterit dici non obstant. privilegii dicto ordini concessis, quibus derogamus: sed illa derogatio minus sufficiens erit: Ideo sis cautus, ut ista cures in signatura conscribere, quemadmodum supra not. in tract. signat. grat. [Item non valet provisio nisi fiat mentio huius ordinis Cluniacens. etiam cum clausula generali, non obstant. docto. in c. cum ordinem. de rescript. facit c. sacrosancta. de elect.]

Distiones
ita tamen
Cluniac.
& Graec.
mon. ad
ad illud
benefic.

Provisio, & c. Hæc dictio, & dictio ita tamen, & dummodo ferè æqui parantur, & restringunt ac modificant præcedentia. l. Lucius. §. quæ habeat. l. ita tamen. ff. ad Trebel. Lucas de penia in l. i. c. de col. fund. fiscal. li. ii. scripti in gl. ita tamen §. i. de mand. A. post. in Concor. & sic Papa dispensare vult, ut hæc incompatibilia simul à minore teneantur, dummodo istæ ecclesiæ debitis non fraudentur obsequiis.

Clausula
manima
rum cura
non negli-
gatur quã-
do apponi
debet.

Secundo ne animarum cura negligatur. clem. i. de prebend. soletque poni hæc clausula in dispensationibus super pluralitate, maxime quando conceditur episcopo, ut possit retinere beneficia cum episcopatu, & quando dispensatur cum minore ad curatum, & si dispensetur de non residendo, vel quando beneficii curati fit unio, ac quando dispensatur de non promovendo: quibus casibus de stylo curiæ Romæ. solet hæc addi claus. ut animarum cura non negligatur.

Tertio quod si qua alia onera illis incompatibilibus immineant, quod nullatenus negligantur, se ipsorum onera supporten-

tur, quod fieri debet. ca. de monachis. de preb. c. i. illo. ii. in 6. cle. i. de iure patro. scripti in tract. de congrua por.

Et sic iste minor debet interim habere sacerdotem, qui curæ deseruiat: alioquin non prodesset eidem dispensatio, quia dicit provisio, & c. hæc videtur esse Papæ mēs per istam particulam quæ interdum importat conditionem. gl. & doct. in clem. ut præterita. de ele. de Ripa. lib. 2. resp. c. 9. princeps. col. i.

Sed aliquando facit modum. ut Bart. docet in l. quibus. §. Terminus. ff. de cond. & demonst. per l. cum ab eo. ff. de contrah. empr. Sed Bald. in c. dudum. 2. col. 6. de ele. dicit non facere conditionem, sed obligare ad sic faciendum: ideoq; stat dispensatio: ut docet gl. in ca. non potest. de preb. lib. 6. & Do. de Rota decif. 231. ord. in not. [sub tit. de cond. app. deci. v. nica.] & Dec. cons. 327. visio casu. n. 3. idem in claus. dummodo. & c. ut docet Spe. in eo. ii. §. dicendum, vers. sed quid si in indulgentia: & istæ clausulæ respiciunt beneficia quæ perpetuam requirunt residentiam, non verò simplicia: ut consulti Anch. cons. 17. super primo in prin. Alia multa pōderavi in bulla novæ provisionis, ideo hic sistā rateam, ad alia vilia percurrans.

De dispensatione super defectu natalium.

Videamus de dispensatione super defectu natalium ut vocant pragmatice Curie Rom. certum est dominum non debet prohibuisse, de scorto natus recipitur, in ecclesia & ne in ecclesia ministraret. Deutero. 23. ca. recipit. Non ingredietur manzer, hoc est, de scorto natus, in ecclesiam domini usque ad decimam generationem. ca. innotuit de elect. c. per venerabilem, in si. qui fil. fiat. legit. sic declaratur in c. nisi cum pridem. de renun. sic quod in illis, qui paterna vitia non sequuntur, possunt suffragari virtutes, quæ inducent summum Pontificem ad dispensandum, si morum honestas eos commendabiles reddat. ca. presbyterorum. 56. distin. nam vndeunque nascantur homines, si parentum vitia non sectentur, honesti & salvi erunt.